

TEHNICI VECHI DE DECORARE A OBIECTELOR TEXTILE ETNOGRAFICE. TEHNICA DE DECORARE A ȚESĂTURILOR PE FIRE NUMĂRATE

Cornelia KERTESZ

Din marea varietate de procedee de decorare a textilelor am desprins pentru exemplificare *tehnica broderiei manuale pe fire numărate*, tehnică frecvent întâlnită pe obiectele textile etnografice săsești, care au ajuns în laborator, necesitând operații de restaurare. Această tehnică am întâlnit-o la marea majoritate a textilelor de interior și mai ales celor destinate *camerei de paradă*. Din această categorie pot fi enumerate *cuverturi de pat*, „*capete*” de *străjac*, *fețe de pernă*, *fețe de masă*, *ștergare de sobă*, *ștergare și foi de culme* cât și obiecte de ritual: *batiste de nuntă*, *broderii pentru catafalc*.

Tehnica de decorare pe fire numărate permite alcătuirea de motive decorative geometrizate, stilizate, care sunt ușor de urmărit, de compus și de ordonat pe suprafața de lucru. Pentru exemplificare am ales trei puncte de broderie de bază întâlnite pe obiectele săsești și anume: *punctul în cruce*, *punctul în pleată*, și *punctul de broderie pe două fețe*.

Punctul în cruce este întrebuințat în general la extremitățile modelului, pentru sugerarea liniilor oblice, a liniilor frânte și pentru brodarea motivelor de dimensiuni mici.

Foarte des folosit este *punctul în pleată*, derivat din *punctul în cruce* al cărui specific este, așa cum arată numele tehnicii, efectul de *împletire*. Această tehnică permite o mai bună acoperire a suprafeței brodate iar suprapunerea firelor reliefează motivul brodat. Unghiul ascuțit, format de diagonalele firelor care se *împletesc*, ne indică de asemenea sensul de lucru: de la stânga spre dreapta sau de la dreapta spre stânga (Fig. 1). Realizând rândurile motivelor care vor împodobi țesătura, respectând alternanța stânga-dreapta, aspectul câmpului brodat este frumos vibrat în zig-zag. În restaurarea broderiilor lucrate cu acest punct, unde intervenția se realizează pe suprafețe și porțiuni deteriorate fragmentat, cunoașterea tehnicii originale de lucru și respectarea sensului de lucru sunt importante pentru corectitudinea intervenției ce are ca rezultat redarea și păstrarea aspectului estetic original.

Punctul de broderie în pleată se realizează asemănător unui lanț, în sensul că în urma acului lucrul este finalizat. În același mod este realizat pe broderiile săsești și *punctul în cruce*, spre deosebire de broderia populară românească, unde jumătate de punct se lucrează de la stânga la dreapta, în timp ce jumătatea de deasupra se lucrează de la dreapta spre stânga. Pentru broderia românească, această modalitate de lucru este obligatorie în vederea creării efectului vizual dorit. Cu toate că se realizează același punct de broderie, apar diferențe de aspect pe dosul lucrului (Fig.2).

Punctul de broderie pe două fețe combină cele două puncte descrise anterior, la care se mai adaugă câteva treceri cu acul, pentru a acoperi și a da consistență modelului și pe cealaltă parte a piesei.

Punctul nu este identic pe ambele părți. Pe o față broderia apare ca realizată în *punct în pleată*, iar pe cealaltă, aspectul este de *punct în cruce* încadrat de două linii drepte (Fig. 3). În literatura de specialitate am întâlnit *punctul de broderie pe două fețe* cu denumirea de *punct muntenegrean*.

A fost frecvent folosit în broderiile vechi fiind un indiciu prețios în determinarea vechimii pieselor. Astfel, au intrat în restaurare piese brodate - dintre care unele datate 1693, 1700 sau 1839 – ce au ca tehnică de lucru acest punct.

Realizate pe pânză de in și cânepă, cu fire de lână vopsite cu coloranți naturali (frunze de ceapă, frunze și coji de nuc), constituie piese de mare valoare ale colecției „Emil Sigerus”.

Bibliografie:

- Nagy, E. Katalin; Kralovanszky, Maria; Matefy, Gyork; Jaro, Marta, *Textiltechnikak*, Magyar Nemzeti Múzeum, 1993, p. 71.

ANCIENT DECORATION TECHNIQUES OF THE ETHNOGRAPHICAL TEXTILES THE DECORATION TECHNIQUE OF COUNTED THREADS IN TEXTILES

The study refers to the ancient decoration techniques of Transylvanian Saxon ethnographical textiles. There are described three types of embroidery points and the corresponding images of the way the points are made. These three points are: the cross point, the knitted point and the double faced point. There is also underlined the importance of knowing the original working techniques concerning the conservation and restoration process, and clues in setting the age of objects.

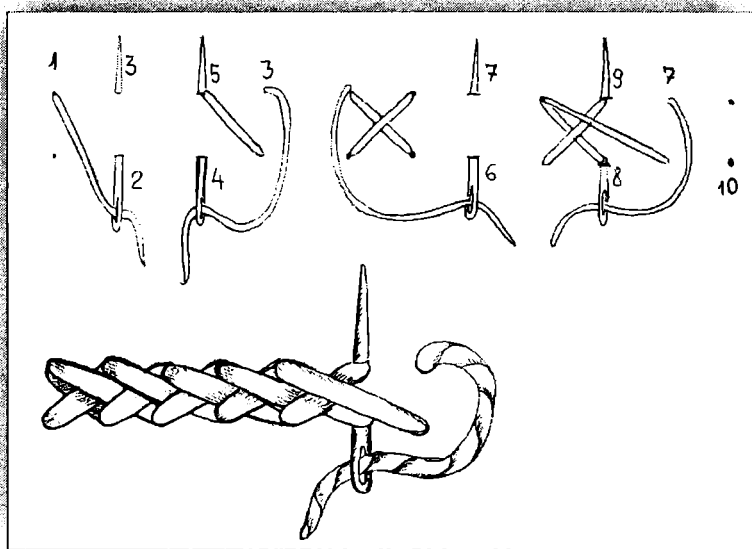

Fig. 1 - Tehnica de execuție a punctului de broderie în pleată

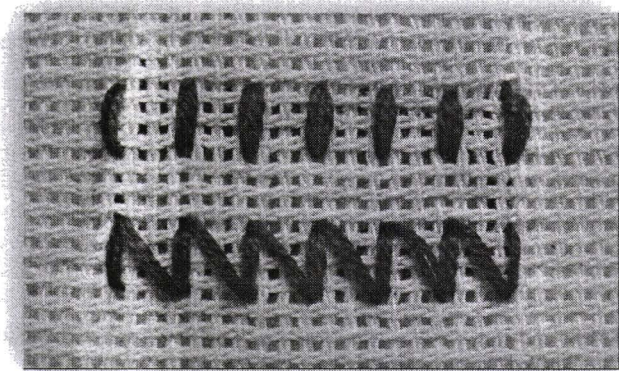
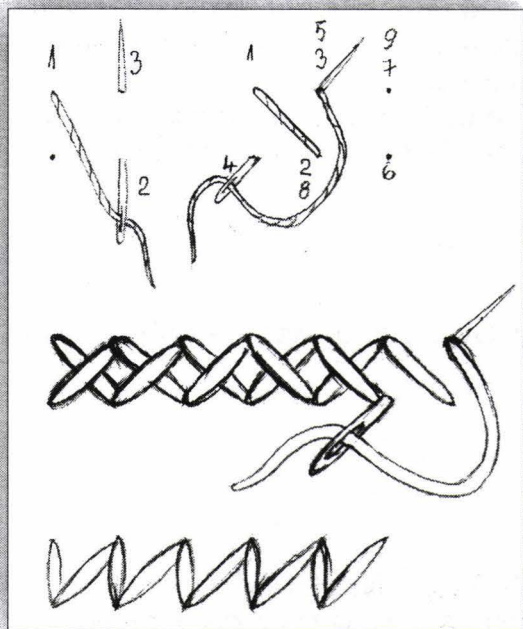

Fig. 2

Tehnica de execuție a punctului de broderie în cruce. Aspectul lucrului pe față și pe dos.

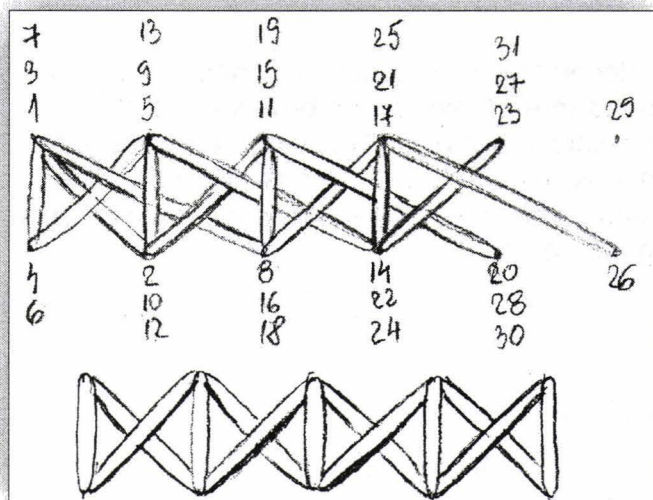

Fig. 3

Tehnica de execuție a punctului de broderie pe două fețe. Aspectul lucrului pe față și pe dos.

